

HOMILIA VI.

Sacrae Fraternitatis Rosarii excellentiam, ac miram utilitatem ex multiplici cap. palam facimus, pleraque eius praecoxia decantantes.

Angelicus doctor sanctus Thomas (3. part. quae*uest.*, 28. artie.3. ad 5) quadruplicem fraternitatem in haec verba tradit: *Quatuor modis dicuntur in Scriptura fratres, natura, genite, cognatione, et affectu.* Fratres natura dicuntur, qui eodem paterno, materno sanguine procreati sunt, ut iustus Abel, et inuidus Cain. Fratres genite vocantur illi, qui eiusdem sunt nationis, seu nativi soli, ut in Sicilia sicuti, Neapolitani neapolitani; ad quod genus fraternitatis respiciens Dominus dixit (Deuteronomio 15): *Principio tibi, ut apertas manus fratri tuo egoen, et pauperi, qui tecum versari in terra. Fratres cognitione illos censem divus Hieronymus (adversus Heleidium), qui de una sunt familia, et ex una radice procedunt; in quo sensu (Genes. 13) dixit Abraham ad Lot: Non sit rixa inter me, et te, et inter pastores meos, et inter pastores tuos, quia omnes fratres non sumus.* Fratres tandem affectu illi dicuntur, qui amoris vinculo inter se copulati sunt, quorum semper aliquis omnis tulit actas, celebres tamen non ita multos, quin pene numerari queant. Tales Hercules, et Theseus memorantur: nam et hic illius virtutem, ac facta constanter imitabatur, et ille hunc apud hostes captivum eximere conatus est. Talius cum Pyrrhio Theseus exiit, teste poeta:

Pyrrhoum Theseus Stygias comittatur ad undas:

Statius vero similes Marium, et Caspium Romanos fuisse sic celebrat:

Sacro iuvenes Praeneste creati
Miscerant studia, et imeta tellure ferebant,
Velle ac nolle ambobus idem, sociataque foto
Meno evo, ac parvis dives concordis rebus,
Accubueru simul, votisque ex omnibus unum.
Id fortuna dedit, imitata inter praelia mortem.

Tales Nysum, et Euryalum, musa non paulo maiore, canebat sic Maro:

His amor una erat, pariterque in bella rubebat.

Talis et Aeneae fidis Achales semper amicus erat. Talis denique sunsille Politiano vali, quem ipse piae cunctis isto effert elegio:

Ut tibi collatus iuvenes Phocaens Orestem
Oderit, et spernit Theseus Pyrrhoum;
Sicanum Pyladeum credatur fallere Damon.
Vixque bonum frenis Castora frater amet.

Sed forsitan haec vana, at sana illa, et vera de plano, Davidi, ac Iomathae esse fratres dedit non illa cognati sanguinis necessitudo, sed animorum morumque similitudo. Haec alliorum,

et arcior coniunctio fecit Apostolos fratres: eadem Christi fideles omnes fratres fecit: quae enim mens alia Servatoris erat, ita percutantur: *Qui sunt fratres mei?* et extendens manum in discipulos suos dixit: *Ecco mater mea, et fratres mei.* Ne vero soli Apostoli hac voce designati credantur; Marcus etiam oculorum gestum in Servatore notavit, quo omnes fideles complexus est Dominus: nam hic circumscriptiens eos, qui in circuitu eius sedebant, ait: *Ecco, qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, et mater est.* At quae illa Dei voluntas? Lucas sic prodiit: *Qui verbum Dei audiunt, et faciunt, fratres mei hi sunt: quod quidem audire, et facere Dei verbum, non Apostolorum esse dumtaxat voluntatis ille labor, sed quorūmenum etiam christianorum: ea propter alibi inquit: Vos omnes fratres estis; unus enim est Pater vester, qui in coelis est, et magister vester unus est Christus.* Cum igitur Christiani omnes inter Christi discipulos, auditoresque censi erubent, eodem quoque fratres affectu christiano esse oportere necesse est. Hanc ex affectu pio fraternitatem s. Hieronymus dividit bipartito, in spirituali, et communem; et quidem per spirituali, inquit: *Omnes Christiani fratres vocamus, ut ibi: Ecco quam bonum, quam iucundum est fratres habilare in unum, et in alio Psalmi saluator: Narrabo, inquit, nomen tuum fratribus meis.* Rursus alibi: *Vade, dic fratribus meis. Porro communis est fraternitas, quia omnes homines ex uno patre nati, pars inter nos germanitatem coniungimur.* Dixit, ait, his, qui oderunt vos, fratres nostri estis; et Apostolus: *Si quis frater nominatur fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maleficus, aut ebriosus, aut rapax, cum huicmodi nec eum sumere; haec strictum Hieronymus: sed elarius distinguunt, utramque eam fraternitatem, dum ex Basilio in similem scribit sententiam Illustrissimi et Docilissimi Cardinalis Stanislai Hosius: Omnes, inquit, in iesu cognati sumus, fratres omnes, ex eodem patre progeniti omnes.* Si spirituales quaevis, Pater nostro ille est, quem uno ore invocantes dicimus: *Pater noster, qui es in coelis.* Sin autem terranum quaevis originem, pater noster Adam, mater nostra est terra, ex eodem Iuto fabricati sumus omnes. Itaque natura fratres sumus secundum carnem, et secundum spiritum fratres nati sumus, vel potius regenerati. Eundem a primo homine sanguinem ducimus, eamdem a Christo gratiam accepimus. Quantum autem spiritualis fraternitas naturale precepsit, duo inter alia precepsit manifestans, tunc quod fundamentum fraternitatis naturalis caro est, et sanguis, quae constituent instar amnis: facile enim aut per se diffundit, aut dissipatur, et evanescit, Isaia dicente (cap.40): *Omnis caro foenum, et omnis gloria eius quasi flora agri: exsiccatum est foenum, et ecce dicit flor.* Spiritualis autem fraternitas fundamentum, et basis charitas est non ficta, ut loquitur Apostolus (2. Corinth. 6). Unde quantum superior naturam gratia, sanguinem animus, spiritus carnem, regeneratio generationem, secundus Adam primum, tantum fraternitas spi-

ritualis excedit fundamentum naturalis fraternitatis: tum quod omnis naturalis fraternitas nata est, ut occidat, et pereat, cum statutum sit hominibus semel mori, ut loquitur Apostolus; unde recte Sillus Italicus (libr. 3) cecinit:

Et pace, et bello cunctis extat terminus aevi;
cui consonat illud Ovidii (Eleg.8):

Fata manent omnes, omnes expectat avarus
Portitor.

At fraternitas spiritualis per mortem non perire, ut Virgilii canit in obitu Moeccenatis:

Et deceit, et certe vivet tibi semper amicus,
Nec tibi qui moritur, desinit esse tuus.

Cui persimile est illud Cassiani (in collationibus Patrum): *Hæc est vera fraternitas, quae nullus unquam casibus scinditur, quam non solum dissociare, vel delere locorum, vel temporum intervalla non prevalent, sed nec mors ipsa quidem divellit.* Quare frater huius fraternitatis in Domino moriens, confratri suo merito dicere poterit illud Paulini ad Ausonium:

Te video corde, mente complector pia
Ubique praesentem mili:
Et, si solitus corporali carcere,
Terraque prævolverim,
Cum me locutus axe communis Pater,
Illic quoque te animo gero.

Quantum autem longo intervallo haec spiritualis fraternitas Marianæ Rosarii reliquias alias praecellat, non meum testimonium, sed doctissimi Thrienii sati luculentum accipite: ille (lib. de Fraternit. S. An. cap. 15) haec scripsit: *Quanto Dei Mater cum genitrici sua, meritis, et sanctitate reliquias Sanctos in coelo antecellit, tanto Fraternitas nominis eius dicata locum tenet eminentiorem: unde ut fideles promptam opud Deum ad vocatum habere mereantur, sub nomine Rosarii ad honorem eius Fraternitatem instituerunt.*

Ceterum, ut eius excellensiam, ac preclaria encomia ab eius primordiis repetamus, dedit certe illa in signis patriarcha sanctus Dominicus seni, et traditionis auctoritas, et sacrorum Pontificum testimonio apertissime probat: et quidem quod ad traditionem altius, verba d. Hieronymi contra Luciferianos de Eccl. tradit. loquentis, praesenti traditioni satis convenient: *Totius orbis in hanc partem consensus instar precepti obtinet: nam et multa, quae per traditionem in Ecclesiis observantur, auctoritate legis usurparunt, et rationabilis observatio ei sibi vindicat, quoniam ita nostri tradidere maiores. Cun ergo a multis retro annis omnium populorum consensu b. Dominicus huius fraternitatis institutor, et fundator habitus fuerit, plane factum est, id traditionis robore firmatum est: unde cum divo Basilio Magno (epist. 37) nobis dicere licet: Nos confitemur, quod tra-*

*ditum accepimus: quod si nondum acquiescis, audi divinum Ioannem Chrysostomum (homil. 4. in 2. od Thess.), traditio est, nihil queras amplius. At te querere amplius video testem illius; sed frustra, cum traditio ipsa sibi testis sit. Verum praeter traditionem adsunt testes huius veritatis omni exceptione maiores, sacri pontifices, gravissimique auctores: nam Leo Papa Decimus in Bulla Pastoris aeterna, edita anno 1520. sic loquitur: *Olim pro historiis legitur. A s. Dominico quadam confraternitas utriusque sexus fidelium de Rosario eiusdem b. Virginis Mariae nuncupata, ad honorem angelicas salutationis instituta, et in diversis mundi partibus praedicata fuit, etiam sequentis signis: id ipsum lego apud Pium Quintum in bulla, Consueverunt, et apud Clem. Septimum, Paulum Tertium, Paulum Quartum, et Pium Quartum, aliquos Pontifices, quos longum esset percensere. Accedit Alexander Foroliensis, episc. idemque Nuncius apostolicus, et legatus a latere pro Germania, qui in bulla, *Exit gloriosus*, anno 1476. dixit: *Beatissima Virginis Mariae laudabilis fraternitas, de Rosario nuncupata, per beatissimum illius primum Patrem legitur praedicata.* Sed et altius antiquioris testis iam probo: hi sunt duo socii individui beati Dominicici, qui ab eo in Generales Rosarii, et eius fraternitatis praedicatores creati fuere: hi sunt Iohannes de Monte, et magister Thomas de Templo (in libro de mirabilibus Virg.), cuius sanctitatis, et eruditissimi meminit Antonius Senensis in bibliotheca patrum Ordinis Praedicatorum. Accedit etiam, quod universa Leodiensis Congregatio (in man. sod. annunc. p. 1. cap. 2) inquit: *Sedatilitates sua dignitate fructuque supererat nobilissima Rosarii sodalitas, a b. Dominico Ordinis Praedicatorum fundatore circa partes Tholosanas prius instituta. Confirmat omnia hucusque dicta, quod beatus Alanus (lib. de dignit. post. B. Virg.) referit, quod cum b. Dominico navigans, captus esset a pyralis, et ad tritemes destinatur, ingerens suborta est tempestas, ita ut natus patonus submergeretur, et ait in magnu vita discrimine versarentur: oranti b. Dominico pro illorum incolimatale apparuit b. Virgo multis fulgoribus corsicans, dicens, quod eius amore libens tranquillum, et placatum redderet mare, dummodo homines illi hanc prius admittere vellent conditionem, omni die psalterium dicere, et novam fraternitatem, quae Iesu Christi, ac Virginis nuncuparetur, inchoarent: qua impleta conditio continet siluerunt venti, et frementes maris fluctus quieverunt, et facta est tranquillitas magna: neque quicquam offluit, quod apud b. Alaman (in apol. cap. 22) haec verba leguntur: *Beatissimus Dominicus divino fretu auxilio pro animalium salute multarum, utpote qui fuit praedicator summus, re, nomine, et professione, in mundo ad hoc cum signis, et portentis mirabilibus missus, idcirco communidatem istam renovavit, quae dudum ante tempora sua valde inchoata fuit.* Hoc, inquam, assertae veritati nihil obest, quia ante beatissimum Dominicum rudis, et informis erat illa communitas, ipse vero formam, et splendorem ei***

exhibituit, et talis, qualis nunc est, ei ipse est auctor, talemque ipse regeneravit, qualem nunc habemus. Unde quemadmodum licet multorum sententia sit, alium ante Romulum Romeae aedificationi primordia dedisse, quia latamen illa parvi momenti fuerant, absolute Romulus Romae fundator nuncupatur; ita licet fraternalis initia quadam beatum Dominicum praecesserint, ipse tamen ita illa promovit, ut non tam promotor, quam auctor dicatur. Atque hinc illud non leve, sed magni momenti putarim, huius fraternalitatis praeconiū, quod illustrissimae familias Praecatorum Germana, et uteror soror sit ab eodem sanctissimo Dominico utriusque parente progenita, ad ubera eius pariter confracta, et in universas fere mundi plaga diffusa.

Incredibile pene videri potest quod referam: verissimum tamen est, et Praecatorum testantria chronica. Postquam anno 1217, b. Dominicis institutum esset ab Honorio Pont. Maximo confirmatum, s. Dominicus emisit per orbem paucos, quos habuit fratres, praedicatorum. Illi intra quadriennium ita totum fere orbem fermentaverunt, ita sece auxerunt, et numero fratum, et aedibus convenientem, ut s. Dominicus basce in provincias distribueret maximas. Una ipsi erat provincia tota Francia, alia omnis Hispania, Anglia tota era tercia, una et omnis Teutonum natio: Tolosanam, Narbonensem, Lombardicam, Romanam, provincias ipse descriperat, et distinxerat. Harum nulla pauciores, quam sexaginta conventus instructos numerabat: insuper ab eiusdem obdormitione anno altero, istae sunt amplissimae constituta provinciae, a plurimis habitabilibus convenientibus, Polonica, Dacica, Graeca, Ierosolymitana, Cypriensis. Nulla pars orbis sancti fuit, quod Ordo Praedicatorum non penetralre, pervaderet, insisteret, habaret, Ordinis germana compar fraternitas Rosarii, eademque patrimonium sum, haereditas nunquam ab illius fuit latera sejuncta. Ita continuo ubi seminarie coepit Ordo, Rosarii quoque coepit ibidem stipatim germinare fraternalis. Quamquam quame late? hinc id aestima, quod Genebrardus prodit in chronicis, nimurum ferri, Praecitorum id aetatis coenobii per orbem numerati fuisse quater millena centum, et quadraginta septem, atque haec singula fraternalis propagandae studiosissima simul extulere, exemplo patris sui s. Dominici, recens inter divos adscripti.

Quapropter cum s. Dominicus vir tantus tam sit adiumentum, ac ornamentum Ecclesiae, tanta gloria Praecitorum Ordini; non potest non et fraternali sue admirabilem splendorem, et excellentiā praerogativam affere, velut idem utriusque auctor inelytus, et fundator; ut non vere minus, quam gloriose praedicare de eo nobis licet, quod de Iosepho (Ec. 49): *Homo princeps fratrū natus est* *Dominus Obedit, et omnis eius propter Aranum Dei: dixit David, ibo, et reducam arcā cū benedictionē in domum meam.*

Certe propter mysticam arcā fraternalis cumulavit Dominus ubermis benedictionibus Praecitorum Ordinem, ut aperie indicant verba Deiparae a b. Alano relata (lib. de dign. Psalt. B. V. c. 16): *Quondiu duravit hoc Pealterium in tali Ordine sancto, tamdiu scientia,*

*ta illud, quo vel uno regis Itapherni bello quodam devicti, uxor a Persarum regis Dario cum ceteris capti nominis immortalitatem iuventur captiva, toto ore, ac corpore celsi sistetur captiva, toto ore, ac corpore celsi animi praeserferent indolem regiam, sortient fantas rex miseratus foeminae, vitam ei condonavit, et libertatem simul eligendi unum ex omnibus capti feit copiam, quem liberum vellet. Illa nihil deliberaens, germanum fratrem sibi donari poscebat. Quod factum admiratus Darini, cur regem suum conjugem Itaphernem praeteriisset, peremcitur: illa respondet, alii maritus, alii liberi, si Deus volet, possum mihi contingere, alium fratrem, defunctis ita vita parentibus, non est, quod sperem. Non dissimiliter cum iam b. Dominicus Praecitorum Ordinis, et huius Fraternalitatis patres obierit, et ad superos evolaverit, iam non est, quod alteram isti simile sperare debeat, ut enim dixit Plutarchus (*de amic. fratr.*): *Fratris amici nulla est recuperatio, ut nec manus ablatas.* Merito ergo sacer Ordo Praecitorum suam protigit fraternalitatem, et a depraedatoribus, tamquam germanam suam sororem protegit, et defendit.*

Tandem necessitudinis vinculo copulata est sacra haec fraternalis illustrissimae Praecitorum familie, ut ab eius inseparabilis sit; quod non pauca Pontificum decreta aperie constanter, dum severe praecipiant, ne cuiquam licet, cuiuscumque sit status, ordinis, gradus, potestatis, vel auctoritatis, praeterquam Praecitorum Ordini, aut quibus ipse permisit, instituere, vel administrare Marianii Rosarii fraternalitatem, et ut reliqua omittam, unicam, quae instar mille est Pii V. sanctionem recipit, in bullā, quā incipit: *Inter desiderabilia, anno 1569. die 29. Iunii haec scriptis: Auctoritate Apostolica per praesentem statuum, quod nulli licet existat capitulo sanctissimi Rosarii in quaies Ecclesia, sive loco, eligere praeter dictum Generalem, aut ab eo deputatos: et infra subdit: Nos enim omnes praemissis controvenerentes, indulgentiisque, et peccatorum remissionibus ei concessis privamus, et privatos, et indigos effecit decernimus. Quod idem probabit in Bulla Consueverat, ann. 1569. die 17. Septembri. Impulsi sacro Pontifices haec edere indulsa, quod novissima hac demum aetate quidam extuleroni Marianae huius fraternalitis invasores, andaci pietatis promovendas praecantu, totis viribus conante illam ad se trahere, et absque facultate Ordinis Praecitorum cius administratores fieri, quibus sane a tentoribus invadendae, ac sibi usurpandae fraternalitis alienae opinor causam fuisse proximile illi Davidicæ, de qua (lib. 2. Reg. 6): *Nunciatum est Regi David, quod benediceret Dominus Obedit, et omnis eius propter Arcam Dei: dixit David, ibo, et reducam arcā cū benedictionē in domum meam.**

Certe propter mysticam arcā fraternalis cumulavit Dominus ubermis benedictionibus Praecitorum Ordinem, ut aperie indicant verba Deiparae a b. Alano relata (lib. de dign. Psalt. B. V. c. 16): *Quondiu duravit hoc Pealterium in tali Ordine sancto, tamdiu scientia,*

*sapientia, observantia, miraculorum fama, et gloria apud Deum, et homines in immensum floruit. Hanc multiplicem benedictionem Dei nonnulli observantes, quae per fraternalitatem in Praecitorum Ordinem coelitus dimanabat, in illud incidenter consilium, in quo incidit David, ut secum asportarent fraternalitatem, alius alibi suo quisque in loco: *Ibo, et reducam arcā fraternalitatis Rosarii cum benedictione in domum meam.* Verum hic illis conatus non ita fortunavit bene, scit Davidus suis: quod cum hoc iustitia, cum illis quedam staret inutilia ex praecidio, et damno tertii; est namque Ordini Praecitorum divinitus haereditas data. Proinde sancta Sedes Apostolica hanc functionem fraternalitatis omnibus aliab abdidavit, et solis adjudicavit Praecitoribus propriam. Eventit itaque attentatoribus istis, quod Josepho, et Azaria principibus (1. Machab. 5): *Qui audientes res bene gestas, et praelia quae facta sunt a Iuda, et Jonatha, dixerunt: Faciamus et ipsi nobis nomen, et eamus pugnare adversus gentes.* Abierunt Iannianum, exiit Gorgias in pugnam, fugiti sunt illi, et incidenter de populo Israel duo milia viri, et facta est plaga magna in populo, quia non audiuerunt Iudam et fratres eius, existentes fortiter se facturos. Ipsi autem non erant de semine virorum ilorum, per quos salus facta est in Israel. Ita isti gloriae cupidi appropriare, et usurpare sibi tenlavarent sacram, hanc confraternitatem; sed frustra, quia omnibus notissimum est, s. Dominici semen, et Ordinem Praecitorum esse, per quos iam 400. annis, et amplius salus copiosa facta est in Ecclesia Dei.*

Sed ad alia iam me converto sacrae huius fraternalitatis praeconia maiora decantanda: item quemadmodum divus Augustinus fatebatur (lib. 9. epist. 95) quod quatuor eius dilebant in Ecclesia, consensio popularum; auctoritas miraculorum inchoata, spe nutrita, et charitate aucta, et vestitata firmata: tertio successio pontificum a Petro usque ad Sizium: quanto nomen catholicum, quod nomen nulla secta fuerit sortita: ita similiter in Rosarii fraternalitate, et devotione, consensus est popularum, qui hanc amplectuntur devotionem. In ea auctoritas miraculorum confirmata, et inchoata, spe nutrita, et charitate aucta, non divitiss, non honoribus, non redditibus, sicut militarium ordinum incrementa, sed amore erga Deipararum Virginum spe obtinendi eius patricionium robora, vestitus firmata, antiquitate stabilitate ante quadrigenitos annos. Illud tamen singularē, et admirandum huīus sacrae fraternalitatis encolum inter pleraque alia esse perhibetur, quod Albigenium interemit haereticum pravitatem: enim sicut beatā Virgo eius parentes haereticum fuit interempta, ut loquitur d. Hieronym, vel ut alii volunt, Sophronius (de assump. b. Virg.), et sicut beatissimum Dominus eius institutor acerrimus fuit haereticorum expugnator, ita haec sacra Fraternalitas per varias mundi plaga haereticum diffusam, et instar cancri serpente, Rosarii armis extirpavit, ac penitus extinxit: enim in Occidente haereticī quidam extulerunt, sed qui orti simul occiderunt, primus fuit Berengarius sacramentarius sub anno 1600, deinde Basilius, Taudenus, Petrobrusiani, Henriciani, ac similis farinae obscuri homunculi. Quorum venenum haereticum autores pene citius ipsos extinxit quam id sentiret Ecclesia; et ut refert b. Alanus (in Apolog.): *Cooptis drepente multis Albigenium myriadibus, Ecclesiam in Francia, in Gallia, et Lombardia late pessundauit, Eucharistiam, orationem pro vivis, pro defunctis despiciunt habentibus: hic vero intrum Ecclesia Occidentis, talium adiuv incepta malorum, multa novet, nulla pestem ament, non arma, non doctrina derant, decretor oratio. Huius immemorem monet orbem de coelis servator, monet Deipara, uteque per s. Dominicum, monet ambō praedicandi, ac orandi Rosarum: ut in usum venit, crevit oratio, decretit haeresis.* Unde Summus Pontifex Gregorius Nurus in Bulla Canonizationis sancti Dominici, dixit: *Dominico sagittante delicias carnis, et fulgurante mentes lapides impiorum, omnis haereticorum secta contremuit, omnis Ecclesia fidem exaltavit.* Ea proper in theatro Canonizationis contestatum fuit ab eo, vel in sola Lombardia ultra centes milenos haereticos conversos, Ecclesiaeque redditos fuisse. Haeresis Albigenium, quia vi, et via polissimum extincta est? Magnam partem armis crucis signatorum, maiorem praedicationibus Dominicorum, maximam vero orationibus fraternalitatis Rosarii. Nam ista priora diu profecer non multum sola, et Rosario fraternalitatis accende, inquit Pius Quintus in sua Bulla, *Coeperunt haereticum tenebras remitti, et lux catholicas fidei aperiri.* Idem contestatur Pius IV. in Brevi. *Cum praeclarar: Nobis innuit, confraternitatem Rosarii, non sine magno fidei, et devotionis argumento iam dici erectam esse.* Quantum autem in dies numero capitum auxilium fraternalis Rosarii, tantum immunita est pravitas Albigenium; vicit fraternalis orationibus haeresim, et proligavit: sed auspicio regiae Mariae, testis est Ecclesia, quae sub candem fere tempestatem eandem ob causam hanc adinvenerit, et solemni ritu candens introduxit Antiphonam: *Gaudete, et lactare Virgo Maria, quae cunctas haereses sola intercessisti in universo mundo.* Et quidem cum Deus, Deiparique suam hanc fraternalitatem, velut quoddam voluerint coeleste esse Apiarium, cois apes in rosis Domini, ac Dominae divinis, et angelicis melittarum oportebat fratres, tanquam strenuous haereticarum vesparum, quas fraternalis Apiarium devastare molinunt, expugnatores esse, et vindices, tanquam sibi dictum illud divi Pauli (ad Ephes. 6): *Galeam salutis assumite, gladium spiritus per omnem orationem, et observationem.* Id quod sati perspicue a primordiis constitutionis mundi praedictum arbitror divino illo oraculo (Genes. 3): *Inimicitias ponam inter te, et mulierem, semen tuum, et semen illius.* Etenim sicut antiqui serpentis semen non est unum, sed multiplex, omnes illi, et filii Belial, omnia genimina viperarum, omnes acutae linguis sicut serpentes; itaque beneficiae huius mulieris semen non unum est, benedictus fructus ventris illius Christus, sed omnis, qui a Deo natus est: ex quo facile

michi persuadeo, confratres Rosarii semen Deiparae Mariae merito censendos esse, cum ei sint pecuniarri ratione addicti. Unde summus Pontifex Paulus V. in Bulla, *Piorum nominum* edita anno 1608. die 15. Aprilis, non dubitavit eos, *dilectos filios, Mariae confratres, et consorores appellare*. Est quidem illa mater conatorum viventium, sed audent quoque confratres Marianii Rosarii illam sic affari, *dic, obsecro te, quod soror mea sis, ut bene sit mihi propter te, et viciat anima mea ob gratiam tuam.* Bene same est fraternalitati: propter eam enim vivit, ob gratiam sororis, ac matris sue interventione: continuo gratiam iustificante et impenitentis, et tandem in ea conservantis.

Porro iam adiungo aliud sacrae huius fraternalitatis praecolum. Elenum cum per totum fere orbem terrarum ubiquecum Christi fides viget, sit iam fraternalitas ista propaga, non potest eorum oratio ad imperitum efficacissima non esse, d. Ambros. dicente (*super epist. ad Rom.*): *Impossible est preces multorum non exaudiri.* Quicunque autem huic sacrae confraternitati nomen dedidit, habet multis, et pene infinitis utrinque sexus confratres, per mundum universum dispersos, quorum bonorum, et suffragiorum est particeps. Inter quos absque dubio multi sunt, Deum lientes, et mandata eius custodientes: alii puri innocentes, et sine macula saltem mortali, Rosarii pensum per singulos dies solventes: muli, qui auferant, ac sanctam docunt vitam. Oratio autem quando a sanctiori, et digniori persona fit, tanto facilius a Deo exauditur, ut legitur (1. q.c. ipsi, et 14. q. 5. c. scriptum). Cui aliud illud (Luc. 5): *Multum valet oratio iusti assidus:* et hoc idem probat ipse Iacobus. exemplo Heliiae, dicens: *Heliias homo erat similis nobis passibilis, et oratione oravit, ut non plueret super terram, et non pluit annos tres, et menses sex; et rursum oravit, et cœlum dedit pluviam, et terra dedit fructum suum* (3. Reg. 17). Si itaque tam efficax fuit oratio unius iusti, et exaudiens meruit a Domino, quanto magis proderit oratio multorum iustorum? (ib. 2. Reg. 14) legimus, quod cum Saul vellet occidere filium suum Ionathan, eu contra eum praecepit gressus modicum melius ante solis occasum; populus impense instituit apud patrem, ut tanti vita donata fuerit Ionathan, et placata est ira patris adversus eum. Ionathas peccatorem designauit, Saul vero Deum Patrem. Tunc ergo Saul voluit occidere Ionathan, quando divina iustitia tentat dampnare peccatores. At si fuerit huic confraternitati adscriptus, instabunt pro eo confratres boni, et iusti apud Dominum, ut non moriatur in aeternum, sed vival in presenti vita gratiae, et futuro gloriae. Et quidem, si orationem duorum iustorum promisit Dominus exaudiendam de coelo, iuxta illud (Math. 18): *Si duo ex vobis consenserint supra terram, de omni re quicunque pelierint, et flet illis a Patre meo, qui in coelis est, quanto magis oratio innumerabilium iustorum exaudienda debet?* Ad haec praeclarum illud huius fraternalitatis encomium non praetermitam, utpote quod ad eam sectandam mirum in medium allicit, arbitror sane, nec immerito inter ar-

gumenta, et signa moralia aeternae praedemonstracionis illud non infinitum locum obtinere, quod quispiam nomen dederit huic sacrae fraternalitati, sicut (2. Reg. 16) legimus, quod cum Ionathas, et Achimaa fugerent a facie Absalonis, quearentis eos occidere, mulier quedam ilorum misera, abscondit eos intra os pectui sui, expandens velum super ipsum, ne a servis Absalonis transiunibus videarentur, qua mulieris industria a morte praeliberati fuere; non dissimiliter cum Deus, ira percutitus adversus peccatores, mittit daemones, iustitiae suarum ministros, vindices, et executores, iuxta illud (Ps. 77): *Misi in eos indignationem et iram, et tribulationem, immisionem per angelos malos.* Beatissima Virgo intra sinum misericordiae sue, quos agnoscit huius fraternalitatis alumnos, eosdem protegit et abscondit, ut a divina ira eos eripiat. Quare singularis huius fraternalitatis beatissimam Virginem dicentem audio illud (Psalm. 90): *Quoniam in me speravit, liberabo eum, scilicet ab omni angustia in praesenti saeculo, et ab aeterna damnatione in futuro; idque propterea, quoniam cognovit nomen meum, illud repetens, et religiose invocans per Rosarii preces, clamavit ad me, scilicet inter adversa auxilium meum postulans, nee frustra quidem, quia exaudient eum in die tribulationis sua, nee derelinquant eum, cum ipso sum in tribulacione,* inge auxilium liberaliter ei impertiens.

Quid pro illa? illa memorabilis huius fraternalitatis laus est, ut nulla sit in Ecclesia catholica congregatio, in qua frequenter, et incessanter orationes divinus cultus vigeat, quam in illa: etenim quam late patet Ecclesia Dei, in cuius omni loco incrementum Christi sacrificium offertur nomini Dei, tanquam oblatio mundi, et immaculata, unde Zacharias vocat illud iuge sacrificium, tam late patet Praedicatorum religio, germanaque eius soror fraternalitas: unde sicut iugis sacrificii in Ecclesia adest perpetua quadam, diurna nocturnaque continuatio absque illa intermissione, nam diut noctuque momentum non est, quo sol oriens, non aliam semper, atque altam Ecclesiae aram perlustrans, aperiat, et Christi Domini ad aras operaudem evocet, ita quoque, non esse particulam temporis existimo, quo non aliquae ad Rosarium preces effundantur. Hocque id amplius censeo, quo et plures sunt Rosarii oratores, quam sacerdotes, et quod illud facilius est accedere, et repelere id saepius licet, quam sacrum missae officium.

Quid, quod nulla fraternalitas mihi esse videatur, cuis solius tituli nomenclatura simul ipsa, et fidei orthodoxae tam certa sit professio eadem, quam certam solum facit signum Rosarii? Inter haereticos es? Rosarium gere, prona Rosarium, aut voce profite te in Rosarii fraternalitate cultorem glorioissimam b. Virginis Mariae censem, iam continuo Romauensis audis, iam Papulica cum cachimoni, et convitii proclamaberis, iam verus versus confessor fidei coram dominibus factus, et agnitus mereberis, quem et auctor fidei Christus Jesus coram Patri suo confiteatur. Inter catholicos versaberis? idem exhibe Rosarium, id ora, id lauda, vel ad eius te cultores fratres inuge. Continuo qui

praesentes adfuerint aliam longe de te opinione tacitis concipient animis, recte in fide sentientes, et humilibus consentientes, illi pius, modestum, gravem, et comem, ac virum bonum esse sibi persuadebunt; cerle tam minime, quale mundi zizaniosus ager in maligno positus, effere passim convevit.

Quid, quod nulla fraternalitas sit amplior illa, pluresque sicut sui complectatur? doctissimo Beyssello (lib. de Ros. Cor.), dicente: *Tanto extimanda est melior, et divinior, quanto cum pluribus potest haberi communior.* Nam cetera quidem inter christianos sodalitates, ita ferme sunt institutas, ut neque actutam sint omnium, neque sexuum, neque conditionum; at vero haec infantiam mutet, senectutem non offendit, otiosos exercet, non impedit occupatos, potentes et divites alicet, pauperes et debiles non exclusit, tepidos ad fastidium non adducit, nec vivos tantum, sed et defunctos admittit: haec societas aliarum omnium videtur in se complexa esse divitias.

Accedit his omnibus, quod hanc fraternalitem super reliquias omnes sacri Pontifices, Urbanus IV., Ioannes XXII., Sextus IV., Innocentius VIII., Alexander VI., Iulius II., Leo X., Adrianus VI., Clemens VII., Paulus III., Iulius III., Paulus IV., Pius IV., Pius V., Gregorius XIII., Sixtus V., Clemens VIII., et Paulus V., ex aeroario Ecclesiae multis indulgentiarum divitios locupletarunt, quod ut luculentis paleat, non gravabor in perpetuum rei memoriam eas omnes hic agglomerare.

S I.

PRO INSCRIPTIONE IN FRATERNITATEM ROSARI.

Prima singulis de fraternalitate plenaria indulgentiam semel in vita, semel in morte concessit vivae vocis oraculo Innocentius VIII. anno 1844. die 13. Octobris. Successores confirmarunt omnes. Secunda, qui qua prima vice inscripti fuerint, sanctissimum Eucharistiae sacramentum in aliisque Ecclesiis fraternalitatis percepient, et unam saltem quinqueagenam recitaverint pro Ecclesiæ tranquillitate, iis est plenaria indulgentia. Item, qui in mortis articulo constituti salutari poenitentiae, et viatici sacramento muniti faciunt, utrique plenam omnium, et singularium peccatorum indulgentiam, et remissionem misericorditer consequentur. Ita Pius in bulla *consueverunt*, anno 1560 die 17. Septembris 3. Novissime de his nominatum Gregorius XIII. in duabus brevibus: utriusque initium est, cum sicut accepimus, etc. datum prius 25. Maii alterum 1. Iunii anno utrumque 1579. Vi horum, ingressus in fraternalitatem, si poenitens, confessusque communicabit, acquirit plenaria indulgentiam. Item semel in vita quando voluerit, confessusque communicabit, plenaria indulgentiam. Item, tertio in articulo mortis invocans corde, vel ore sanctissimum nomen lesu, habet plenaria indulgentiam.

CARTHAGENA de B. M. V.—Vol. III.

1. Nominamento maior, incisus est nomen
2. Iuxta antiquorum rite, in tempore missarum, dicitur
3. Ita nam opere diligenter, et laborante, leviter
4. Secundum illud, scilicet anno 1579. anno 1580.
5. Secundum illud, scilicet anno 1579. anno 1580.

PRO GERENTIBUS SECUM ROSARIUM.

Omni die, quo quia de fraternalitate Rosarii secum tulerit palam Rosarium, meretur cc. annos, etc. quadragesimam indulgentias Innocentius VIII., in brevi, splendor paternae glorie, Romae 1488, et Alexander VI., in brevi illius, qui perfectae charitatis est, etc. Romae anno 1494.

S II.

PRO DEVOTE ORANTIBUS ROSARIUM.

Prima non libet, nec opus est sigillatum referre, quantum, et quando quisque Psalterium totum, aut Rosarium contulerit, vero dico, vix fuit Pontifex a Sixto IV., qui datas non confirmavit, et auxerit alias. Secunda solus Innocentius VIII., et Alexander VI., ubi supra confirmavit, contulit uterque dicenti Psalterium, id est, XV. decades coniunctum, vel divisum indulgentiam annorum trecentorum sexaginta milium, alli plures superaddiderunt. Tertia Adrianus VI., in brevi illius, qui Dominicum, etc. anno 1523, die 1. Aprilis dedit indulgentiam annorum quinquaginta dicenti Rosarium unum palam, ubi videri possit, dico in templo fraternalitatis: at Clemens VII., in brevi ineffabilia, etc. anno 1592. 23. Maii extendit hoc ad omne templum, et duplicit annos indulgentiarum, ut sim. c. Denum Paulus III., anno 1537. 13. Augusti dedit plenam indulgentiam. Quarta quicunque e fraternalitate oratur, et quondamque, et quotiescumque Rosarium, seu quinqueagenam pro defunctis, is liberat animam umam et purgatorio. Paulus III., ibidem. Quinta dicentibus Rosarium in certis festis certae, immensaque sunt datae indulgentiae a pluribus.

S III.

PRO CONFESSIS, ET COMMUNICANTIBUS.

Primo. In festo Annunciationis, qui de fraternalitate Rosarii confessus communicari, et orari Rosarium unum in templo Rosarii, meretur plenam indulgentiam, Pius V. in brevi, infunctum nobis desuper Romae anno 1566. 14. Iunii. Secundo item, qui ex die etiam alibi confessus communicari, visitari tamen Ecclesiam Rosarii, orariisque pro concordia principum Christianorum, pro extirpatione haereticorum, ac pace Ecclesiae, acquirit plenam indulgentiam Gregorius XIII., in brevi, cum sicut accepimus, anno 1579. die 1. Iunii. Tertio, Dominica prima cuiusque mensis, qui

22

praesens processioni confessus communicarit, plenam indulgentiam meretur. Gregorius XIII, in brevi, universis, et singulis, etc. anno 1577. die 24. Octobris, de hoc inferius. Quarto huc referit stationem indulgentiam, plerisque festis fori, multis Choris, plenarias, aut maximas. Contulit eas Leo X, in bulla *Pastoris aeterni*. Confirmarunt successores. Quinto Dominica prima Octobris in festo Rosarii confessi, et communicantibus, orantibus in templo Rosarii, dominica plenaria indulgentia. Gregorius in bulla, *Monet Apostoli* anno 1573. 30. Aprilis et in brevi, exponi nobis, anno 1577. 1. Octobris.

§ V.

PRO SALVE REGINA.

Quicunque de fraternitate interfuerit Salve Regina, dum in templo Praedicatorum canitur post completorium, et meretur quadraginta dies indulgentiarum. Alexander Legatus anno 1476. At Paulus V. vivae vocis oraculo addidit annos centum, anno 1608. ad petitionem reverendorum patrum capituli generalis eodem anno Romanis congregati: quae de fraternitate Salve Regina dicta superius commemoravi libr. 1. capit. 12. inde lector memoria repelas licet.

§ VI.

PRO OPERE PIO QUOCUNQUE.

Qui de fraternitate Rosarii fecerit quocunque opus plenum, meretur centum dies indulgentiarum. Gregorius per tria brevia data anno 1579. primum die 3. Ianuarii, secundum 25. Maii, tertium 1. Iunii.

§ VII.

PRO AGONIZANTIBUS.

Primum, qui de fraternitate in agone verbanatur, iis plenam indulgentiam concessit Innocentius VIII, ubi supra, confirmarunt reliqui. Secundum Adrianus VI, in brevi, illius, qui Dominicum, anno 1523. die prima Aprilis dedit plenariam indulgentiam iis de fraternitate, qui in morte tenerunt candelam benedictam, modo in vita soliti sibi orare Rosarium. Tertium, qui confessus communicarit ante mortem, habet plenariam indulgentiam. Pius V. in bulla *consueverunt* anno 1569. 17. Septembris. Quartum, qui sanctissimum nomen Iesu, et Maria ore, aut corde invocavat, Gregorius XIII, impetravit illi plenariam indulgiam.

§ VIII. *statione rosarii* *indulgentia* *ad* *fraternitatem* *rosarii* *et* *confessis* *et* *communicantibus* *orantibus* *in* *templo* *rosarii*

PRO PROCESSIONIBUS.

Primum, quicunque Christi fideles in festis beatae Virginis Mariae adfuerint processionis Rosarii confessi, aut habentes votum confitendi, consequuntur plenariam indulgentiam. Pius VI, in brevi, dum praecela meritorum anno 2. Pontificatus pridie Kalendas Martii. Secundum annos septem indulgentiarum, et totidem quadragenas praesenti apud menstruas processiones, et alias fraternitates quascunque, dedit. Pius V, brevi consueverunt anno 1569. Tertium, inscriptis in fraternitatem Rosarii, et praesentibus processione illius menstruas confessi, ei communicatis in templo Praedicatorum, et orantibus aliquip pro concordia principum, pro Ecclesia, pro haeresum extirpatione, concessit plenariam indulgentiam. Gregorius XIII, in brevi duplice, anno 1578. et anno 1578., et anno 1579. 29. Augusti, et in brevi *Pastoris aeterni*, anno 1581. 5. Maii. Idem in brevi cupientes, et cetero anno 1589. 24. Octobris, eandem concedit alibi confessi, et communicantibus, si non possunt adire Ecclesiam fraternitatis, modo orantibz pro dictis punctis. Item eandem infirmis largitur, domi communicantibus, et aliquip ante imaginem orantibus. Ita in Brixiana patente.

§ IX.

PRO VISITANTIBUS TEMPLUM, AUT ARAM ROSARII.

Primum, qui inscriptus in fraternitatem Rosarii in septem festis Mariae Virginis, purificationis, visitationis, annunciationis, assumptionis, nativitatis, presentationis, et sanctificationis, templum, aut aram Rosarii devote visitari orando, consequitur plenariam indulgentiam, si tamen aut confessus fuerit, aut confitendi votum haberuit, Pius IV, in brevi dum praecela, etc. anno 2. Pontificatus, 31. Martii, et in altero eiusdem anno pridie Kalendas Maii. Secundum, visitantibus capellam Rosarii Dominicana 3. Aprilis, et 1. Octobris, plenariam indulgentiam dat Gregorius XIII, in brevi, cum sisit, anno 1579. 3. Maii, et plenariam indulgentiam orantibus quid in Ecclesia Rosarii, in festo Rosarii, annunciationis, purificationis, visitationis, assumptionis, nativitatis Mariae, et Dominicana post Epiphaniam, inventionis, exaltationis sanctae crucis festo, coronae Domini, tribus diebus Paschalibus, triduo Pentecostes, et in die omnium sanctorum. Tertium, nota visitanda esse altaria quinque, et ante quadragesimam orantibus quinque, et ante quadragesimam orantibus quinque. Sic Leo X, anno 1518. ad infinitam capituli Generalis. At Pius V, in brevi, id limitat, quod orans quinque Pater, et Ave ante unum altare semel, sed in

Ecclesia Rosarii Praedicatorum satis faciat ad promerendas indulgentiam teste palete Brixiana.

§ XII.

DE STATIONUM URBI ROMAE INDULGENTIAS.

§ X.

PRO NON VOLENTIBUS VISITARE ECCLESIAM ROSARII.

Qui de fraternitate in prima Dominicana mensis, vel in dictis festis, vel in quacunque processione, aut festivitate nequerunt adesse praesentes, idque per morbum, aut carceros, aut itinera, aut servitia, aut navigationem, aut alia de causa insta, si illic die oraverint Rosarium unum, commerentur plenariam indulgentiam, ac si personaliter praesentes fuissent. Pius V, inter desiderabilia anno 1569. 29. Iunii. Sixtus V, in brevi, dum ineffabilia meritorum, etc. Roma anno 1589. 30. Ianuarii. Item Gregorius XIII, in brevi cupientes, etc. anno 1583. 24. Octobris.

§ XI.

PRO LIBERANDA E PURGATORIO ANIMA.

Primum, quicunque de fraternitate curat legi missam de Rosario pro defuncto in fraternitate Rosarii, est liber animam et Purgatorio. Alexander VI, in brevi, illius qui perfecta, anno 1494. et Paulus III, anno 1527. 13. Augusti. Secundum, quocunque die aliquis de fraternitate dixerit Rosarium pro defunctis, manum liberat et Purgatorio. Item idem in quacunque Dominicana die per annum. Et insuper subiectis diebus istis, primo in festo Purificationis Mariae, et s. Blasii. Secundum, Feria tercia post Dominicam quadragesimae. Tertium, sabato ante secundam Dominicam quadragesimae. Quartum, feria sexta ante Dominicam passionis. Quintum, feria quartula, quinta, sexta majoris hebdomadae. Sextum, die sancti Ioannis ante portam latinam 6. Maii. Item feria quartula Paschae, feria quinta, et sabato post Pentecosten. Hem sabato quatuor temporum in Septemb. Item 27. Ian. et 27. Decemb. etc. Atque ista vigore dictae bullae Leonis X, stationum indulgentias concedentis, et successorum Pontificum concessas nominatim confirmantur; sic in parte Brixiana, quia Romae omni die visitari aliqua potest Ecclesia, ubi animam et Purgatorio liberare licet visitanti, et praescripta inibi orant.

§ XIII.

DE FACULTATE ABSOLVENDI INSCRIPTOS IN FRATERNITATEM.

Cum in Fraternitate Rosarii sit tanta a potestate absolutio, hoc enim est indulgentia, par est, ut quanta sit in eadem a culpis absoluto. De quo categorica esto, et certa assertio ista omnis in Ordine Praedicatorum profectus, et exppositus confessarius est privilegiatus, in quantum ei Prior concesserit expresse, saivo Concilium Tridentinum, idque duplicitate. Primo, nomine Ordinis sui, respectu omnium Christi fideliuum. Secundo nomine fraternitatis singulatim, quoad confrates, et sorores Rosarii. De primo dico hoc loco nil attinet. De secundo huc proprie perluit. Sic igitur de eo Papa Leo X. in Bulla, *Pastoris aeterni*, etc. data anno 1520. pridie nonas Octobris. Omnes praedicti fratres, ac sorores Rosarii, erungue singuli in Pascha resurrectionis, in

singulis festivitatibus praedictis, scilicet in natiuitate beatae Virginis Mariae, annuntiacione, visitatione, purificatione, assumptione, ac tribus diebus, singulas festivitates carundam immediate praecedentibus, cuicunque presbytero Ordinis, et domus Praedicatorum fratri professio, per eorum singulos pro tempore eligendo, peccata sua confessari valent. Iisque Presbiter eorum confessionibus diligenter auditis, ipsos, et eorum singulos primum ab omnibus, et singulis excommunicationibus, aliusquis ecclasticis sententiis, censuris et poenis a iure, vel ab homine quavis occasione vel causa latias, et promulgatis; secundum, nec non sacrilegii, incestibus, adulteriis, poenitentiarum inunctuarum, et divinorum officiorum, et ieiuniorum omissionibus, aliusquis eorum peccatis, criminibus, excessibus, et delictis, quantumcumque gravibus, et enormous in singulis, etiam Sedi Apostolicae reservatis casibus, Bulle coenae duxit exceptis, absolvere, et eis pro commissis poenitentiam salutarem inungere. Tertium, ut iuramenta quaquecumque, sine iuri alieni praedictio, relaxare. Quartum, et vota quaquecumque, 1. ultramarino, 2. Visitatio- nis liminum b. Petri, et Pauli. 3. ac s. Iacobi in Compostella. 4. nec non religionis, et 5. castitatis votis duxat exceptis, in alia pietatis opera committare libere possit. Quinto, ordinarii, et archidiaconi loci, ac rectores parochianii, et cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita. Haec ante Concilium Tridentinum Leo X. Eadem confirmarunt omnes pene successores Pontifices, etiam praesentem sanctissimum Dominum nosler Paulus V. At post Concilium Tridentinum primus iterum confirmavit Pius V. tum reliqui.

Venit quia omnia huius sacrae fraternitatis encodiaa prosequi non meas, sed angelicas vires longe superal, contentus ero, quorundam doctorum testimonia, qui plura eorum compendio edixe, hic apponere. B. Alanus qui valde Virginis familiaria fuit (*in suo Psalterio cap. 16*) refert, heamat Virginem sequentes fructus huini. Fraternitas in hac verba commemo- rasse: *Hortacione b. Dominicis, cuncti fratres, et sorores Ordinis sui Praedicatorum infallibiliter et incessabiliter summa cum devotione mihi famulabantur, et filio meo in Trinitatis Psalterio, ad minus qualibet frater de omni diceret Psalterium integrum. Quamadu duravit hoc Psalterium tali Ordine sancto, tandem scientia, sapientia, observantia, miraculorum fama, et gloria apud Deum, et homines in immensus floruit. Quando vero defecit hoc Psalterium, Ordo Praedicatorum, inquam, plurimis defect, ut iam parities, et picturæ, et libri, et epitaphia defunctorum produnt, etsi lingue hominum hoc dicere nolent. Quinimo dico illis, si quis dismisset hoc Psalterium die aliquo, totum diem ipsum aestimabant esse perditam. Per hoc quoque Psalterium in ipso Ordine sacro contigerunt prodigia, et signa mirabilia in tam immenso numero, ut maximus liber de his fieri potuisse, absque aliis innumeris, quae in regnis Hispaniarum, in Italia, et Francia contigerunt. Per hoc enim sclesti peccatores, et mulieres, in sanctam vitam mox convertabantur, gemitus-*

que, et fletus dabatur in abundantia. Poenitentiae febant causa huius Psalterii etiam a pueris, et et pueris incredibilis. Devotionis ardor in me, et erga filium meum per hoc sic floreat, ut angelos intervenirent fere putemus. Fides quoque sic robabaratur, ut plerique libentissime cuperent mori pro fide, et contra haereticos debellare. Quinimo Dominum Simonem Montis Fortis Comitem cum suo exercitu dicere hoc Psalterium b. Dominicus edocuit. Cuius virtute incredibilis, et inaestimabiles victorias praefato Comiti coelitus sunt collatae, ut aliquando quingenta de suis fugarent decem milia haereticorum in terra Albigenium. Quinimo triginta de suis aliquando fugarunt tria milia atque. Et tria milia de suis magna regem Aragonias cum plus quam viginti haereticorum milibus debellarunt occidisse. Erantque tunc fideles saepius inertes, et tamen innumerabiles, immo centum de parte Comitis vici sunt ab adversariis fere totam terram cooperire, ex angelorum assistentia, terrore minimi ipsorum quod infirmatibus curare. Quis enarreret, quantos a piissima desperatione ad spem misericordiae duxerit? quantos a durissime peccati conductu ab poenitentia semitas recovarunt? quantos in religione, et extra, tepide conversantes, ignis divini amoris inflammati eius meritis, et suffragiis in portu mulieres a periculis aliquo vicinae mortis liberatae sunt? Multi etiam a sententi perpetua damnacionis, sicut legimus, recuperati. Denique nonnullos cultus suos ab infamie opprobrio custodirent dictur, alio a desperata aegritudine, nonnullos a vinculis, et carceribus, quosdam et a mortis imminentis periculis liberasse memoratur. Legimus etiam meritis eius ad etiam nonnullos de morte recovarunt, alios, in mortis articulo per eam Clemensissime visitatos, et antequam relinquenter mundum factos iam de celo securos. Sacre etiam obtusa quorundam ingenia illuminasse dicitur, ut qui sine eruditione prius respecti fuerant, multis postea feren in admirationem. Oratores quoque saepe in decido lapsos in tantum invocata roborasse dicitur, ut non solus constantes, sed etiam invicti, se factos in perorando prompitores. Amixa denique per eis invocationem legimus mirabiliter esse incenta.

Addo his doctoribus eruditum virum Michaelem ab Insulis, b. Alani discipulam, qui (*lib. de fratern. Ros.*) inter alias memoranda valde illud singulare dixit: *Qui ex corde ad servendum Virginem in hac fraternitate se obliterit, eam toties salvauerit, finaliter non peribit, immo secundum Anschum impossibile est cum perire; ita etiam ipse Anschus b. Virginis attestatur, sicut a te aversus, Virgo Maria, necessum est ut pereat, sic ad te conversus impossibile est ut pereat. Atque ex omnibus supradictis duo inferno apprimo observanda, primum est excursum ilorum sacramentum esse, qui huic sacrae fraternitati nomen dare desiderio deterrent, aut eos, qui illam iam profunditur, ab ea deturbare moluntur: illis enim incipiatoria verba illa d. Bernardi (*sermon. de Epiph.*) apostolis convenient: Herodiania malitia, et babylonica perversitas est, nascentem velle extinguere religionem: oritur, si quis resistit, si quis repugnat, parvulus Israelitici germinis necare conatur, et cum Herode Salvatorem persecutur; hae ille, quibus valde consonant verba d. Pauli (*1. ad Thessal. 5*): Spiritum sanctum nomine extingue.*

Secundum, quod infero, est, magis laudibus dignos esse praedicatorum, et divulgatores

eruptos, in necessitatibus mirabiliter adiutorum: multos etiam utriusque sexus homines religiosos, et saeculares, a gravissimis tentationibus carnis, et spiritus meritis s. Marine multoties competrimus liberatos: alios in egestate, et paupertate constitutos, per s. Mariam suffragia inopinata abunde procisos: alios de gravi infirmitate essa curatos. Quis enumeret, quanti a perniciose mentis tristitia, et melancholia piissimae Matris adiutorio sanati sint? quanti quoque inter adeversos curati inter hostes, ac latrones impavidi? inter maris pericula tui evaserint? Maria mater sanctissima multos sibi devotos a diversis tentationibus convenerit, eripere, a pestilente contagione liberare, a varis quoque infirmatibus curare. Quis enarreret, quantos a piissima desperatione ad spem misericordiae duxerit? quantos a durissime peccati conductu ab poenitentia semitas recovarunt? quantos in religione, et extra, tepide conversantes, ignis divini amoris inflammati eius meritis, et suffragiis in portu mulieres a periculis aliquo vicinae mortis liberatae sunt? Multi etiam a sententi perpetua damnacionis, sicut legimus, recuperati. Denique nonnullos cultus suos ab infamie opprobrio custodirent dictur, alio a desperata aegritudine, nonnullos a vinculis, et carceribus, quosdam et a mortis imminentis periculis liberasse memoratur. Legimus etiam meritis eius ad etiam nonnullos de morte recovarunt, alios, in mortis articulo per eam Clemensissime visitatos, et antequam relinquenter mundum factos iam de celo securos. Sacre etiam obtusa quorundam ingenia illuminasse dicitur, ut qui sine eruditione prius respecti fuerant, multis postea feren in admirationem. Oratores quoque saepe in decido lapsos in tantum invocata roborasse dicitur, ut non solus constantes, sed etiam invicti, se factos in perorando prompitores. Amixa denique per eis invocationem legimus mirabiliter esse incenta.

HOMILIA VII.

Encomia prosequimur sacrae confraternitatis Marianae Rosarii, visionem arboris Nabuchodonosoris accommodantes.

Propheta Daniel (*c. 4*) singularem quamdam visionem regis Nabuchodonosor in hac verba refert: *Eccce arbor in medio terrae, et altitudo eius nimia, magna arbor, et fortis, et procerus eius contingens coelum, aspectus illius erat usque ad terminos universas terrae, folia eius pulcherrima, et fructus eius nimius, et esca universorum in ea: subter ea habitabant animalia, et bestiae, et in ramis eius conversabantur volucres coeli, et ex ea reverberat omnis caro. Interpretes huius visionis fere omnes intelligendam contestantur secundum litteralem sensum de ipso rege Nabuchodonosore, non de daemone, ut aliis placuit: et merito quidem id indicarunt, quia omnia illa a Daniele relatia in regem Nabuchodonosor ad amissum conveniunt: quod enim ait: *Eccce arbor, per illam Nabuchodonosor significatur, est enim homo velut arbor inversa, habens radices capillorum sursum: in medio terrae, quia Babylon, ubi regnabat Nabuchodonosor, erat in medio climate terrae habitabilis. Et altitudo eius nimia, propter exanimam illius elationem, et superbum: magna, propter dilatationem sui regni: et fortis, propter vim armorum, et multitudinem strenuorum militum: et proceritas eius contingit coelum propter celsissimae imperialis dignitatis cacumen, ad quod ex humili statu concenterat. Aspectus illius erat usque ad**

terminos universae terrae, quia non solum a domesticiis, sed a longe habitantibus timebatur ne in eos irrueret; *folia eius pulcherrima*, propter eximium ornatum, et domus, et familiae suae splendorem, preciosissimamque subpelliticia, quae ex variis regionibus ei addecebantur: *et fructus nimius*, propter ingentes divitias, quas illi comparaverat: *et esa universorum in ea*, propter mirabilem copiam fructuum terras ad vescendum: *sutler eam inhabitabant animalia*, et bestiae, quia multi eius subdit instar brutorum rationis expertum vivabant: bellarum mores imitantes. *Et in ramis eius conversabatur volucres coeli*, quia laterales eius, instar garrularum volucrum, loquacissimi erant. *Et ex evesebatur omnis earo*, quia pene innumerari erant, qui regis stipendiis allevabantur. Verum ad sensum irologicum totam hanc visionem convergens, sacram hauc Mariani Rosarii confraternitatem in ea recte delineatam video. *Ecce, inquit* Daniel: vox haec cum admirans sit, et demonstrans rem aliquam magnam, ac portentosam, recte in hanc confraternitatem convenit, cuius miranda si describere vellem, certus sum, tempus potius, quam materia laudis mihi deficeret: est enim haec sacra societas paradiis quidam, in quo secundas Adam, et Eva, Christus, et Maria convenient ad spiritualem mundi regenerationem. Est sydereum coelum gratiarum, ac coelestium charismatum, fluentis steriles peccatorum terram foecundans: est omnium virtutum, maxime vero pudicitiae, propugnaculum: est fons vitae, in quo fidèles animas ab omni lavantur scelere: est antidotum, quo ornantur et reficiuntur infirmi: est arbor vitae corroborationes debiles, et aeratoria vita conferens: est arbor scientiae boni et mali, cuius gustu docemur declinare a malo, et facere bonum: est ortus amenaentis, ex quo flores omnis generis virtutum colligantur: est suffragium virorum et defunctorum: est vena, et minerale spiritualium omnium metallorum, quibus dilatantur, et locupletantur Deiparae alumni: est turris, ex qua milie clypei pendunt, quibus adversus hostes Virginis famuli armantur: est fodina uberrima lapidum pretiosorum, cucularumque virtutum, quibus ornantur, et coronantur animae fidilium: est velut stellae maris, per quam pro tuncientes mundi flatus, et peccatorum tetramaligineum, diriguntur, illuminantur, atque ad portum salutis dicuntur: est diadema gloriae ex pretiosis gemmis compositum, quo Deipara Virgo coronatur, sic Paulus (*Philip. 4: 4*) dicebat quibusdam fidelibus: *Vos estis corona mea*; cur et Virginis famuli corona eius non sint? Quid plura? fraternitas haec est arca testamenti, in qua tabularis legis divinae sapientiae, virga Dei omnipotentiae, et manu coelestis consolationis delitescunt. Arca est Noe, per quam lotus mundus a diluvio peccatorum liberatur, et ab inundatione tribulationis proteguntur. Est Iris clementiae Dei, in qua desigant peccatorum venia, et reconciliatio divina. Organum est, cuius modulatione aetherea laetantur agmina. Cithara est, cuius melodia Ecclesia summa repletur laetitia. Est sym-

phonia, cuius suavi harmonia peccatorum fugantur criminis, et Christi, ac Mariæ aures demulcentur. Fumen est, quo terra militantis Ecclesiae foveatur, ambitur, et irrigatur, mirificosque fructus, eius foecundata virtute, producit. Saera est theologiae bibliotheca, divina est, et humana, Dei, et hominis stupenda mysteria, et beneficia reservans; gazophylacium est divinorum thesaurorum, ex quo Deus pauperibus sua dona distribuit; horreum divinae misericordiae, ex quo nutritur fidèles uitiae; thymiana est summae fragraniae, odoris, per quod cuncta opera nostra Christo, et Mariæ offerimus in odorem suavitatis. Via compendiosa est coelorum, per quem fidèles ad coelestem paradisum tendunt. Seduna est validissimum, in quo omnia hostium tela negliguntur, et confinguntur, et in illos retrouquerunt. Arcus est, cuius sagittis tartarum potestes vulnerantur, et confundantur. Compendium est mirabilium operum Dei. Motu est, quo Deipara exornatur. Signum est ostensivum amoris erga Virginem, memorativum divinorum arcana, et prognosticum futuræ felicitatis aeternæ. Mystica tandem scala est Iacob, per quam veri Virginis amatores usque ad conspectum Dei viventes consequuntur. Haec quis non admiretur? sed certe illud *ecce* Danielis non solum admirans est, sed et demonstrans: demonstravit fraternalitem Rosarii non semel s. Dominico Deipara Virgo Maria, ac praedicandum imperavit: demonstravit eam s. Dominicus auditoribus suis, qui concionauit illi aures, et operam dabant: demonstravit eam semper postera tanti patris proles Praedicatorum, partim concionibus publicis, partim scriptis monumentis: demonstravit eam sanctissima sedes apostolica per summos Pontifices complures, per purpuratos patres cardinales, per legatos apostolicos, per archiepiscopos, praesulesque varios Ecclesiae, qui omnes voce, ac stylo, candem Christi fidibus certulam proposuerunt: demonstravit denique Deus (*ter Optimus Maximus*, miraculus et plurimi, et illustrissimi. iam vero in eiusdem admiratione, quin et veneratione quis non defixus haesit, nisi qui ipsius crassa ignorantia iaceret, aut pium quodque neglegiret?

Scribit porro Daniel: *Arbor in medio terrae*. Arboris adinstar fraternalis est Rosarii in medio Ecclesiae: *Scut oliva fructuosa in domo Dei*, sperans in misericordia Dei in aeternum: *eaque in charitate radicata*, et fundata, ut possit comprehendere cum omnibus sanctis, et secura dicere: *Radicavi in populo honorificato*, et in parte Dei mei haeredibus illius, et in plenitate Sanctorum detinio mea. Scio hanc Mariæ Dei parenti convenient, sed car non etiam in fraternalitem, eius prole, non convenient, haud video, cum etiam plantata sit in domo Domini, et in atrii domus Dei nostri floreat, et in aeternam floribut spremens; ad quae ea tam divite copia fundit ex ea haec mystica arbor omnia, quae in spiritualem christianas vitae usum seu necessaria sunt, seu utilia, seu incunda, seu pulchra, alque salutaria, ut praeferre sese quicquam desiderari vix aliud reliquum faciat. Quo facilus patimur a Maximo,

novi orbis indici urbs est primaria, nam iactari genus arboris, quam Mangueis appellant: quod omnium pene rerum una praestet officium: quod scapus seu caudex terribratus continuo succum fundat aqueum, nostrata vim persimilem; qui hancus largiuscula cerebrum elieritatem obturbet: cortex levis det lini, filique copiam ad omne genus vestium, ac testum: lignum arma ministret, quod durum tali se acie sinit attenuari, ut etiam ad acus inde conficiendas sit apertissimum: folia binos oblonga palmos, pugno crassiora morbis repellendis, contegendis tecis, aliquis usibus deservant multis. At longe pluribus nostrae fraternalitis arbos, non corporis modo, quod minimum, sed animarum in primis commodis prodest. Etiam ipso in medio hinc mundi freto circumferatur, et simul humili, lame quasi radice fixa sit, atque munta; qui sui miraculo nihil cedit istis arboribus, de quibus ita Plin. Aliissimam hand procuca a Canchis, aquilonis coeli incolis, litora obtinent querues, maxima avitudo nascendi, quae suffossae fluctibus, aut propulsis flatibus, vastas, complexi radicum, insulas secum afferunt, atque ita libratae, stantes navigant ingenitum rumorum armamentum, saepe territis classibus nostris. Sed incorruptibilem quoque fraternalitatem Rosarii, immortalem, florentemque semper futuram, sua illa, qua haec tenus persistit, nobis spondet constanter, ut negue in hoc concedat illi terebyntho, quan Apostoli auctor *Egesipus* circiter quinque annorum millia in Memphis, inde ab orbe condito, ad sua usque tempora, semper viventem, vi renemque superfluisse commemorat. Insuperabilis quoque igni tribulationum comburitur: sicut ligna Selliūm, de quibus ita s. Hieron. *Ecclesia ligna, quea de lignis Paridis sunt, igne vicino non crenantur, sed puriora reduntur*; nec mirum, cum etiam Amthon genu ligni, quando plus arserit, tanto mandus incendiatur. An igitur fraternalis arbor est, quam istarum illa, magis admiranda? arbor est, ex qua, in qua, per quam tui in dies, tam absoluie, religiose elaboratur Rosaria, ut hisce tot tantum nihil ad immunitionem sui deficiat, sed in maius usque exercetas proficiat.

Addit postmodum Daniel: *Altitudine eius nimia*. Plinius altitudinem ciuidans arboris in haec verba refert, amplissima arborum ad hoc aevi aestimatur Roman visa, quam propter miraculum Tiberius Caesar in ponte Naumachia regnus exposerat, duravisse usque ad Neronis principis amphitheatrum. Fait autem trabs e larice, longa pedes cxx, bipedali crassitudine aequalis, quo intelligebatur vix credibilis reliqua altitudo, fastigium ad cacumen aestimantibus. Legi apud eundem Plinium, in fortunatis insulis conperatas arbores ascendisse in tantam altitudinem, ut cunctum et quadrigamus quatuor pedes excederent. Mira haec, mirabilior ista; apud eundem, et Solimum arboris in India ex crescere nomillas eo altitudinis, ut nec sagittis transici queant. Et vero licet dictae, a laetisque arbores caput inter nubila condant, multis tam parasangis fuit illa Nabuchodonosore praecepsior, cuius proceritas config-

bat coelum. Coelos vero nostra etiam penetrat, superat, Deoque assurgit proxima. Nimurum haec est precium in fraternitate Rosarii altitudine: *Nam deprecatio pauperis ex ore usque ad aures Dei perennet, et iudicium festinatio adveniet illi, inquit Ecclesiasticus*. Ideoque iterum (*Ecccl. 35: 20*): *Qui adorat Deum, in oblatione suscipitur, et deprecatio illius usque ad nubes penetrabit*. Oratio humiliantis se nubes penetrabit, et donec propinquet Deo, non consolabitur, et non discendet, donec altissimas aspiciat, et Dominus non elongabit. Ascendit igitur illa rosacea arbor ad coelos, et pertinet ad aures usque Altissimi. Quin etiam descendit ad inferos quoque purgatoris radix eiusdem orationis. Quia profunditate sua longe abit altius, quam Indiana illa novi orbis arbos, cassia dicta, cuius radices, teste Ovetano, semper rectae profundum petunt, nec penetrare desinunt, donec subterraneam aquam conperiant: tametsi plurima foret a superficie soli distanta, quod nulli plantae communis est. At istud solius est arboris nostrae fraternae orationis radii proprium: cibus vi iam inde ab anno MCC. quando huius fraternitatis primum semina iaci sunt copta, usque ad MDCCXIII. praesentem, quot anima ex profundo lacu eductae sunt? quot hodieque educantur, quantumvis illae ferre poenarum pondere iaceant altius demersae? quid igitur minus habet miraculi praecepsum ab hac arbore prelatoria, velut lignum quoddam suffragri pro vita functi? atque illud habebat, quod Eliseus praecepsit, et misit illuc, ubi cedidit ferrum securis in aquam, natavisse ferrum? Vis felicis ligat, Rosacei, inquam, suffragii animas et profundis evocat inumeras. Sed aliam quoque per illam assequor certis fidet oculis altitudinem fraternitatis Rosarii; quam quidem cum universa Ecclesia communem habet: *Caput enim Ecclesia est Christus*, ipse Salvator corporis eius. At Christus primogenitus omnis creaturæ, et ipse est primogenitus in multis fratribus. Quare multo quoque maxime caput esse dicendum est idem, principis in Ecclesiæ fraternitatibus Rosarii. Cuius quidem tanto videri debet altior charlas, quanto ipsa est et alior, et amplior una celoris fras fraternalitatis (*Eph. 4: 15*): *Quippe cum veritatem facientes, in charitate crescamus in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totonum corpus compactum, et conexum per omnem tunc turam subministrantibus, secundum operationem in mensuram uniusversaque membra, augmentum corporis facit in aedificationem sui in charitate. Habemus igitur vegetantem fraternitatem Rosarii animam charitatem, caput vero Christum. Quibus quid altius?* et ambo sane exaltata ad sese trahere conunitur omnia.

Subiungit postea Daniel: *Magna arbor*. Refert Petrus Martyr in palude quadam indica, ipsius ego toledim hic verba reddam, arbores frequentissimas, perinde ac in nemoro solo frondere, tantu singulas amplitudinis, ut octo viri coniunctis unius uomam complectantur non queant. Hase cavae populus habet; ipsque uane regulus Abibeiba. Omnes eorum opes, gazae, superpellex, thesaurus, escae in iis asservantur præter vinum. Quia idem tradit in Castilia novi

orbis populos adeo frequentes inhabitare planis, ut dicere iure possis, oppida in arboribus esse: id quod et Ovetanus testatur. Quis autem arborum fraternitatis Rosarii dominum orationis esse inficiabitur? et istis longe capaciorem arboribus, sed habitatam frequentius? Non enim iam urbes, sed orbis christiani partem pene maiorem, quia saniorem, in ea belle, et iuventute habitare in unum, ac omnia antiquapieatis officia constantes obire, quis nescit? Si mihi septentrionalis Germaniae arborum vastitatem opponas, quarum singulae solidam cymbam praebant, ut Plinius istis affirmat. Germaniae Praedones singulis arboribus cava- tis navigant: quarum quedam etiam triginta homines ferunt. An non, et nostra fraternitas solidam cymbam salutis est, et istis longe amplior? Si in novi orbis Brasilia arbores mihi loqueraris, quae tam crassa, lateque sint stipite, ut earum quelibet ex cavata solidam ralem efficiat, hominum facile xxxx, capacem si et illas istarum similes in ditione Caleucenae Orientalis rates arboreas commemorares, longas insuper passuum redescendit; navis tamen multo maior est arborea fraternitas Rosarii: unaque est omnium, quicquid existit usquam, capax mortaliuum. Vere navis est ea mulieris fortis, quae ipsa facta est quasi navis institutris, de longe portans panem suum, dans prae- dam domesticis suis, et cibaria ancillis suis. Quare Deipara navis est cibaria, et navis est ciendum fraternitas Rosarii. Testetur igitur Aloysius Cadamustius apud Nigrilis populos arbores seipsum in ambitu erassas x. pedes vi- disse. Memorant alii, ac dememur illas in novi orbis insulae Ceiba, tantas, quarum truncum ex vel redescendit viri protensis brachis ve- leant circumambire: nihil haec ad fraternitatis Rosacae sunt arborem; que maxima numero fratum fundit sese, qui patet Ecclesia, et Ordo Praedicatorum.

Porro de sua sic Daniel, et fortis. Multis palmae celebrator fortitudo, quod, quamvis o- nerata, ponderi nil cedit, quin magis adver- sum onus conuxa insurgat, seipsa robustior. Unde priscis etiam victoriae signum esse plau- cuit symbolicum. Celebretur alii arboris genu, in Tava insula maiore, mirae fortitudinis, ut cuius medius ferrea sit, virga in modum ab imo in summum verticem ducta. Nostrae arboris fraternitatis, inquam, fortitudo est unus Christus, materque Christi Maria secunda, adde funiculam ipsius, qui triplex non rum- pitur, estque fides, spes, charitas. Adde his illam plurimum octoginta fratrum filiorum Sci- luri regis, monstrantem in telorum fasciculo concordiam. Adde animorum quoque fraterno- rum inter sece unionem, communionemque bo- norum. Atque ut alia omitam, fortis est in fortitudine cibi illius, panique de celo de- scendentis, et medulla triticea confecti. Cui qui- den die, medullaque farinolae, quanto est inferior illa censenda quam in regno Indiae Tan- sur ex medulla quercae arboris exerci ad ho- minum alimentum, affirmat Marcus Polus? Af- firmet idem in eiusdem querquebus ligna, ro- bore, ac duritate ferre, praestare ad omnia pe- netrandra. Robore tamen nostram fraternitatis

arborem handquaquam anterbunt, cum mini- ma vis gratiae sit fortior vi quacunque na- turae.

Sequitur in Daniele. *Aspectus illius erat us- que ad terminos universas terrae.* Haec equi- dem scio, de nulla creaturarum arborum dici posse. Potest autem, ei vere de nostra sacra fraternitate, ac potius, quam de illa Nabuchodonosora predicari. Quae enim est gens, qua ora, quis locus, cui illa non sit etiam nunc, aut non fuerit aliquando conspicua? sie est, non spectaculum modi, sed et miraculum fac- tis est Deus, angelis, hominibusque nostra fraternitas.

Post haec ait Daniel: *Folia eius pulcherrima, addit, quod et saluberrima illa nostra- sit arboris fraternae folia.* Ut alta silecam, fo- liorum similes sunt tot, tamque amplae Ponti- ficiae concessiones indulgentiarum, facultati- um, atque privilegiorum. Quibus ornamenti- ad fraternitatem Rosarii adiectis, praeter eam gloriam, quam ab intus habent, foris etiam velut auro convestita, et circumdata varietate splendet. Appendit nobis haec, atque vene- randi sunt folia, non meluenta, velut Indis illa coppe arboris in Hispaniola insula, ut Petrus Martyr, et Ovetanus prodiderunt. Nam cum ea papyri vicem praebere Hispanis, et per illa absentes loqui absentibus videret gens Indica, literarum ad eum diem proorsus igna- tra; creditur occutimus iis spiritum inesse, quo animarentur. Ilaque deinceps diu nec colloqui ad eam audebant arbores, velut secretorum in- telligentes, ac indices. Nostra autem arboris folia, Apostolica, inquam gratiae, atque indulgentiae, suam quandam vitam vivunt, no- bisque eam communicant, nisi, quae absit verba blasphemia, Christi sanctorumque merita, et satisfactiones emoruntur esse dicantur. Vivunt illa fraternitatis folia, et vivacius, atque istius arboris, quam se vidisse Pigefeta, tradit in India Orientali. Vidi, inquit, arborum, cuius folia etiam a truncu abrupta, animalia essent, move- rentur, ac vivent; sed non ultra dictum octau- um, deficiente proprii humoris alimoniam, quam ex arbore traxerant. Nunquam autem deficit fraternitas, quia charitas non exceptit: nunquam fraternitatis folium hoc dñe: et non timebit, cum venerit aestus, et erit viride, et in tempore secularis non erit sollicitum. Quae eum indulgentiarum pars in hac arbore vire- re, ac florere coepit unquam, et aliquando de- fluxit eadem? Num igitur haec perpetui vigoris laude nostram arborem, alius ab eadem cele- bratis, quibuscumque post habendum dabissem? Esto, ut testis gravissimi, d. Augustinus verbi, tolidem ular, Tilon, Indian insulam praef- ficeri celeris terris, quod omnis arbor, quae in ea dignitur, nunquam nudatur legmine fo- liorum, quoque iisdem ex arboribus naves fabre fiant, ut Aristoteles ex Magni Alexandri comitibus didebat, quas ex annis durasse com- pertum fuerit, et aquis mersas perdurasse in- corruplas, teste Plinius. Eandem laudis gradi- tiam tribuit Ovetanus alius quoque complari- bus novi orbis arboribus; veniunt in societatem communis praecomi quaedam nostre queque arbuseculae semper videntes. Verumtamen

men eae omnes nec semper, nec diu videntes aetatem ferunt; tandem enim emoruntur, ac perirent. Emori, ac perire ista nesciunt frater- nitatis, arboris, inquam, nostrae folia: ita annant illa, atque perennant.

Pergit s. Daniel: *Et fructus eius nimius, et esca universorum in ea.* Quid hic primum, quid posterius de nostrae dicam arboris fructu? an, quod hic sit operum in ea bonorum meritorum immensus? an quod esca universorum sit communio mutua? quis fructus uberior? quae esca communior, aequa ac salubrior? comme- morentur a Plinio mali, ac pyri eodem anno biferae, ac triferae in ea insula Capricri similes in Tacapensi Africæ agro: in Consen- tino rure una malum admiretur biferam M. Cato. Ad nostræ arboris fructibus quicquid dixerit, minus erit: semel dicam, immunita sunt ii, inque manu Dei. Erit illa semper quasi ligum, quod transplantatur super aquas, quod humorem mittit in radices suas, et non timebit, num venerit aestus, etc. nec aliquando de- sinet facere fructum. Alarium facete fructus arbo- rum mullos, magnos, muros; quos aut arboris, aut loci conditio, aut coeli clima, aut simili hæc omnia producent. Qui tamen ad huius fraternitatis fructus similitudinem nec adipiscere audent forte naturam ars superabit gemmiferis a se, auriferisque factis arboribus. Ut hoc demus; minime tamen haec nostram vincent arborum praestantia fructum: nam, ut Horatius canit: *Vilius argum est auro, virtutibus urum.* Iusserit magnus Cham rex in Orientali India, per horcos pendere gemmas, ad usque mira- culum multas, ac varias. Unam præcipue pi- num procerum onerari, et u singulis ram- sculis gemmarum penderent botri uarvarum similes: credas in omni Europa tantum gen- marum non esse, quantum una illa fererat ar- bos, speciativ, qui scriptis. Odericus: insanie- rit tamen, qui has affixas arte gemmas, pi- ni fructus dixerit, quique omnes, vel unius bo- ni operis merito anteposuerit. Quod quam mul- tiplex sit in fraternitate, nemo est, qui non videat.

Post haec ait: *Subter eam habitabant anima- lia terræ.* Sic homines Scriptura iustos par- ter, iniustosque appellari notus est, quam ut exemplis indicaret. Vel hoc ex Daniels locis solis constat, quod arbor regem, bestiae subdi- sident. Iam animalia sub arbore frater- nitatis habitantia quae sint, nemo non videt. Non inde species arcutor illius; nulla ho- minum conditio, vel actas; nullus status aut ordo: omnibus liber semper accessus pale: semper immo fidem genus promisum, nullo discrimine. Summi Pontifices ad eam largissimis propensis beneficis invitarunt, ho- dieque invitant. Mirificus quoque semper piis- simorum quorumque fuit ad eam confexus. Verum, ut et Ecclesiam ipsam alias alii nunc florentiores, nunc obscuriores fuisse novimus: ita fraternitati quoque Rosarii evenit, ut non eodem semper omnibus in locis vigore efflo- resceret. Nulla tamen unquam tanta fuit tem- porum iniqitas, que sub parthenica collec- tam arbore confratrum multitudinem sic dis- saparet omnem, ac depopularetur, ut vasta-

tem toti, penitusque desertam inferret solitu- dinem fraternitati. Quantum oppressa forte iacebat isthie: alibi tantum eam Deus efferebat, ut non tempus esset aliquando, non momen- tum, quo non fuerit subter hanc arborum ha- bitatio mundorum animalium Domini frequen- tata. Nunc mihi occulo quodam instinctu na- turae certa animantia umbram certarum amant arborum, ac sequuntur. Admiratur Plinius, arborum de nomine incognitam, cuis vis ar- cano sensu, equum, cui Alexander Magnus in- sidebat, quamvis invulnus ad sece attraheret. Alio in provincia Pudifeliania homini fugam de- scribit arbusculam Nicolaus de Comite, quae accedente homine, velut retrocedens, ramos in seipso colligit; at eodem recedente, rursus isdem exporrectis, se in pristinum locum ex- pandit, ac reponit. Quin etiam arbores Mangi, ad oram in orbe novo maritimam Cubae, plurimas Ovetanas, et Petrus Martyr depre- dicent ab hoc naturae miraculo, quod quam- vis sint procerae, ac ramosae, rami tamen se- sinet facere fructum. Alarium facete fructus arbo- rum mullos, magnos, muros; quos aut arboris, aut loci conditio, aut coeli clima, aut simili hæc omnia producent. Qui tamen ad huius fraternitatis fructus similitudinem nec adipiscere audent forte naturam ars superabit gemmiferis a se, auriferisque factis arboribus. Ut hoc demus; minime tamen haec nostram vincent arborum praestantia fructum: nam, ut Horatius canit: *Vilius argum est auro, virtutibus urum.* Iusserit magnus Cham rex in Orientali India, per horcos pendere gemmas, ad usque mira- culum multas, ac varias. Unam præcipue pi- num procerum onerari, et u singulis ram- sculis gemmarum penderent botri uarvarum similes: credas in omni Europa tantum gen- marum non esse, quantum una illa fererat ar- bos, speciativ, qui scriptis. Odericus: insanie- rit tamen, qui has affixas arte gemmas, pi- ni fructus dixerit, quique omnes, vel unius bo- ni operis merito anteposuerit. Quod quam mul- tiplex sit in fraternitate, nemo est, qui non videat.

Ad extremum haec dicit Daniel: *Et in ra- mis eius conversabant voleres codi.* An haec forstassis arbor talis erat, qualiter vidit, et ob- stupiti Luitprandus Ticieensis diaconus, quando Berengarit nomine ad Constantin. imperat. legatione perfunctus, anno salutis D. CCC. L. in Regiam Constantinopoli introducebatur? sic scribit ipse: Erat illa ornata sumptuosissi- me, ibi aenea, sed inaurata arbor ante ipsius imperatoris solum assurgebat, expansis mag- gnum in modum ramis aeneis, atque inaurata. In his frequentissimæ variarum erant speci- cierum aves arte confitæ, quarum singulæ, propriæ voces, cantusque edebant incredibili arte: rugitum quendam emittebat leonum, so- lii velut custodum simulacra. Sed feta haec, arteque facta omnia. In fraternitate fictum nibil, ex arte non multum, omnia Dei ex gracia. An igitur volucrum in ea talis conversa- tio, quia Antonius Pigafera in regno Barnei se vidisse memorial, et superius nos recitavimus? nimur folia in arbore vivere instar avium, absissa ab ramo etiam pedunculus am- bulare, vivereque in octavum diem. An vero talium erat ferax avium arbor ea, quales sunt, quae Bernecae dicuntur, anatum similes? Cre- scunt eae ad cortices, abiectum iuxta litus mari- sis in Scotiae insulis Nibriddibus stantium, unde de maturitatis tempore in subiectum mare de- cident, simul abnatant. Captis Hiberni ie-

niorum tempore vescebantur. Sed Innocentius Tertius in Lateranensi Concilio interdixit. Ita Vincentius, Ortelius, et Olaus, ac alii. Verum sint istae tales arboreae volucres, nihil tamen ad nostras. In arbore nostra Rosarii conversantur volucres coeli, spiritus angelorum, beatorumque mentes. Hisce conversari voluntosam est, inter fratres tanta conspiratione voluntatum unione coniunctos, tot in honorem spiritualium communionis mutua participes; mirumque quibus Christi nomine congregatis, cum mediis interris Rex coeli, coeli quoque abesse aula regia non debet; sed non coelum dunxat sua habet volucres, quae in terra cum fratribus conversantur; habet suas quoque et terra, quarum conversatio in coelis est. Huius sunt generis piae, ac religiosae utrinque sexus, ac status animae, quae altioris studiosae perfectio- nis in sedula bonorum fraternalis communica- tionis versantur, et tanta cum charitate frater- na, ut in ramis eius habitare, inque fratre- rum animis vivere videantur. Non ita belle vivunt, aut habitant, illi, quos in nova Hispania inter ingentium arborum ramos palatia etiam aedificare scribit Petrus Martyr. Inhabilis au- tem unam ex eadibus iis, plusquam ducentos familiares tradit Petrus Hispanus. Sunt aliae nostrae arboris commoda tanta, ut in eius com- parationem arborum ceterarum nulla venire queat. Quid nemini videri mirum debet, quando- na, quae natura in se habet summa, ea vix ad infinita gratiae possint attingere. Unum tamen istis adjiciam, esse arbores, quas laede- re nemo illas possit. Ut carus in Arcadia, quae si aut velletur, aut sectetur foco instruendo, fumus assiduus ligni continuus capitis infert cruciatu[m] immanes. In Coiba, sive Hispanio- lae, quadam ligna cum adunctorum, incenso- rem fumo etiam examinant. In Cœo certum spin- narium genus est, quas qui convellere, turba- reque mititur, vel leviter punctura ictus, morte extinguitur. Comperit est saepius, haud impo- facile a quoqu[m] fraternalis arborum, aut odis appellata, aut maleficis laceratam, aut alia turbalum infestatione, seu laesam per- secutione fuisset. Nunc igitur confrates, atque sorores quasi rosa plantata super rivos aqua- rum, fructificati, quasi Libanus odorem satis habebe, flore flores, quasi lilium, et dato odore, et fronde in gratiam, et col- laudate Canticos Psalmier Mariae, et benedicite Dominum in operibus suis. Date nomini eius magnificientiam, et confitemini illi in voce labiorum vestrorum, et in Cantico labiorum, dicite, Ave Maria.

Addo his, quae de arboris metaphora dixi, mirandam quandam, et inauditum arborum, cuius memini Rebelloius (*lib. 1. de Rosario c. 6. art. 1.*). Commemorat natam fuisse in Ihernia in dioecesi Corcilionensi in territorio Comitis Destron prodigiosam quandam arborum longitudinis septem, vel octo palmorum, quae reliqui omnibus arboribus valde dissimilis erat; in eo tamen longe dissimilior, quod ex ramis eius pendebant rosaria, quorum calculi orbicularis erant, suis funibus inserti. Affirmat autem hoc portentum visum fuisse anno 1575. nonnullaque ex rosariis allata fuisse in oppi-

dum Britanniae nomine Sanctimalo, quo mi- rabiliter portento voluit Deus, eliam ut anchora naturae, Rosarium approbare, et consequenter fraternitatem, tantae Virginis devotioni addic- tam; cui sit honor, et gloria in saecula sae- clorum. Amen.

HOMILIA VIII.

De percelebri victoria a Christianis contra Turcas, Virginis intercessione, ag- Rosarii confraternitatis precibus parta.

Promulgata huius festivitatis altius repete- compellor, tum propter insignem victoriam b. Virginis auspicio comparata, tum ut qua tempore festum Virginis victorialis cum Rosario cohæret, clarissim omnibus innotescit. Anno a nativitate Christi Domini 1571. Dominicana prima Octobris, christiani nominis milites, insignem, ac memorabilem de Tarcis christianae religionis infestissimis hostibus, adiutorio Deiparae Virginis, continuo precibus confratrum Marianii Rosarii, reportarunt, ut summi Pontifices Pius V. et Gregorius XIII. Apostolicis suis diplomatis contestarent. Etenim, sicut olim tempore magni patriarchae Domini- nici visa est Deipara Virgo adiuvans Comitem montis Fortis contra Albigenes, quorum exercitus centum quinquaginta lapidibus iactis fu- gavit; ita et modo ipsius adiutorio Barbarorum classem Ioannes Austriacus Caroli Quinti imperatoris filius fugavit, ac perdidit. Itaque sicut fortissimus dux Barach, tametsi a Domini- nio iussus fuisse, ut (*Iudic. 4.*) legimus, Sisaram oppugnare, non arma sumpsit, donec famosissima Debora illus ad bellum comitaretur: ita fortissimum dux Ioannes Austriacus cum hoste inire renuit certamen, nisi heata Virgo, ac poterissimum eius auxilium sibi ad- dasset: adiut propria Virgo precibus confratrum Rosarii, adiut eius praesidium, adfuit eius tutela, et protectio, ita ut tuncia classis, quae numero, et potentia, christiani exercitus longe superabat vires, facile ab eo fuerit profigata. Imitatus est Ioannes Austriacus Britanniae regem, nomine Artum: nam sicut ille, ut recordat Rupertus Olchad. (*super libr. Sapient. testio.35.*), solitus erat, dum bel- lare, ferre in interiori parte clypei depictam imaginem beatissimae Virginis, quam quoties in media bellii periculis religiose propiciebat, toties auxilium Virginis confessum impe- trabat; sic Ioannes Austriacus, in beatam Virginem oculos coniiciens, potentissimas Turcarum vires confregil, ac gloriosam de illis tu- lit victoriam. Quare, sicut tempore Ezechiae, cum Assyriorum poterissimum rex Ierosolymam circumdedisset, neq[ue] tancae potentias resisteret, misit Rex ad Isaiam sacer- dotes, sacris cooperatos, qui dicerent, *Dies tribulationis, et correctionis, et blasphemiae, dies haec: et Propheta respondit in persona Domini: Non intrabit civitatem hanc, et non ia-*

ciet sagittam, et non occupabit eam clypeus: protegam civitatem, ut salvem eam propter me, et propter David seruum meum: ita et novissimi nostris temporibus Deus Optimus Maximus propter semetipsum, et propter ma- trem suam, nos perditos homines ab hostibus intatus est, cum Rosarii confrates ubique locorum, eius opem interpellarent Dominica prima Octobris. Cum igitur Christiani in hac die potiti fuerint illo singulari beneficio, ut Barbarorum funditus potentiam confererent, ad memoriam eius recolanderent, statuere sacri Pontifices praesens festum Virginis victorialis religiose celebrari a confratribus Marianii Rosarii, qui eius sodalitatem nomen dederunt: enim, sicut olim (*Exod. 17.*), cum Iudaicus populus victoriam reportavit contra Amalech, pugnante quidem in campestribus populo, sed potissimum orante Moyse in monte, praeceps Dominus, ut ad perpetuam rei memoriam, Victoria haec litteris commendaretur: ita etiam, quia pugnantibus in mari fidibus, sed in thoro regio sedente Virgine, et invante, immo vincente, brachia eius suslentantes Rosarii confratribus, ut quondam fecerant Aaron, et Hur, ne hominum peccatis ab ornando cohíberentur, levantes oculos in montes, inde adfuit parvum auxilium, quo fugati sunt hostes, erexit fideles: cuis rei memoriam agimus. Mos enim inter Catholicos inolevit, ut comparatis victoris, precibus polius, quam armis a potenti inimicorum Dei misericordia liberatis in eius rei felicem recordationem, dies festi celebrarentur: sic Abram, ut adolavit Origenes (*hom. 34. in Gen.*), postquam tabernaculum fixit ante querucum Mambræ, statim ibi altare Domino extraxit, et addidit: *Audi- sti mentem gratam, qui mox ut tabernaculum fixi, facti sibi in promissione, gratiarum ac- tiones obtulit Domino: sic cum Esther sollici- dine et precibus, impianam, quam tulerait As- sueris in Iudeo mortis sententiam, revocavit, dies hic quartadecima mensis Adar sole- num fuit in lege veteri semper habita; sicut et ille, in quo admiranda Iudit virtute truci- est Holophernes, et fugati hostes, ab Hebreis religiose celebatur: festis etiam variis Machabæorum saeculo victorias celebrari solet, nemo ignorat.*

Quid plura? sicut quondam in eadem lege veteri singulis diebus, in quibus insigni altius beneficio fuerat potius populus, Hebreorum festa celebrabantur, ut festum Phase in memoriam accepiae libertatis, cum Domini illus eduxit ex dura Pharaonis servitude; festum Pentecostes, in memoriam legis scriptae sibi datae: festum tabernaculorum, in recordatione beneficiorum, quae per desertum incedens suscepserat: sed et concolorum aggre- galium singularem, ac festivam commemorationem fecit, cum ingressus est in terra promissionis: ita Ecclesia, et praesertim Hispania, quae per totum anni circulum singulis annis circundisset, neq[ue] tancae potentias debitas fuisse invenimus, sicut illas uit rex Ezechias: nam, ut tradidit Hebrei (*in cap. 3. Isaiae*), ideo Ezechias graviter aegrotavit, quoniam post singularem ludacrum victoriam, et Assyriorum regis interitum, non cecidit laudes Domini, quas lamen diligenter exhibuerat Moyses, Pharaone submerso, Debora, interfecto Sisa- ra, et Anna, genito Samuele, et alii non pau- ci, quos pridie commemoravisti.

Ceterum mihi attente perpendit effrena- tam adversus christianam gentem Turcarum ra- biem, insignemque victoriam sub vexillis sa- crosanctæ Virginis Deiparae Marie a Chris- tianis oblenientiæ egregie mihi illam delineau- se videtur divus Ioannes (*cap. 12. sua Apoca- lys.*). Aspexit ille signum magnum in caelo, mulierem sole amictam, stellis coronatam, quae nubebat parere, quod in uero habebat: vidit etiam exemplo draconem magnum rufum, sep-